

Întrebarea redacției: Există un model cultural european?

Vestul i (r)estul. Simplă epistolă

Mihaela Malea Stroe

Dragă Adrian,
tema este ispititoare, dar nu prea văd ce aș putea eu să scriu despre un „model cultural european”. N-am reflectat anume asupra temei. Spontan, părerea personală - deci subiectivă și nu neapărat valabilă - este că, mai ales după al doilea război mondial -, cultura europeană a suferit o fractură majoră, est-vest, pe linia zidului Berlinului. O fractură care se menține, din păcate, și după ce a fost dărâmat zidul. Am putea, eventual, vorbi despre două modele culturale europene: modelul vestic și modelul estic, într-o relație de... nu tocmai reciprocitate, confluență, congruență, comunicare, uniune/unitate sau cum vrei să-i zici. Adică vestul a stat mereu pe cai mari (și mult prea aroganți), în vreme ce estul a fost mai în zona smereniei sau așa cumva. Mai în zona, la nevoie, a mimetismului cultural conjunctural (de primejdia căruia avertizau Kogălniceanu și Maiorescu, pe care îl

recomanda Lovinescu și... istoria se repetă). Asta nu înseamnă că estul nu are „producții culturale” ori un azimut cultural care să-l reprezinte cu temeinicie, înseamnă doar că acestea rămân în penumbră. Poate greșesc, dar, din cât am constatat până acum, există o indiferență (sau dispreț sau chiar ostilitate?) nedisimulată a vestului față de producțiile culturale individualizante ale estului (exceptând situațiile în care au adoptat convenabil personalități culturale din est), în vreme ce estul a fost mereu interesat de producțiile culturale vestice. E, repet, o părere subiectivă, nu e de referință.

Poate o să vorovim mai mult despre asta când ne vom întâlni, pot

Îmi vin în minte două exemple grăitoare, cred: cei ce am prins vremurile cenzurii comuniste, dacă aveam „pile” prin librării eram fericiți - puteam cumpăra, pe sub tejghea sau la pachet cu două-trei volume de maculatură, acele cărți care cum-necum scăpau vigilenței veghetorilor la „direcția nestrămutată” a literaturii pe linia politicii de partid. Adesea, erau traduceri din literatura bună a vestului „aflat pe marginea prăpăstiei”. Ei, Doamne, ce însetați eram să le citim!

Reversul? Am căutat, într-o împrejurare pe care n-are rost s-o detaliez acum, circulația mitului lui Pygmalion în literatura română și nu

numai. Printre altele, am parcurs pagini pe această temă dintr-un lexicon german, publicat prin 1991 sau 92 (oricum *după* căderea Zidului Berlinului!!!), de Elizabeth Frenzel. Surpriză! În lucrarea cercetătoarei germane (foarte documentată, de altminteri) am găsit trimiteri exclusiv la scriitori, pictori, muzicieni vestici în ale căror creații apare mitul. Nici o vorbă despre scriitori, pictori, muzicieni români, bulgari, maghiari, cehi, polonezi, albanezi etc. Cercetarea doamnei s-a oprit pe vechea linie de impenetrabilă demarcație vest-est. Fantoma Zidului Berlinului bântuie încă mentalitatea multora, cu același efect discriminator.

Pe scurt: pe noi ne-a interesat și ne interesează mereu ce se mai întâmplă în vest, pe ei i-a interesat și îi interesează mereu ce se întâmplă... tot în vest! Estul?! Lăsați...

Daria Maslenkova

să-ți dau și un exemplu-două din care am dedus că principiul vaselor (culturale) comunicante nu funcționează decât sporadic și în funcție de niște interese momentane.

Pagina 9 (Turnul Vânătorilor):

Mircea Brenciu,
Timpul nu există

Traseul de lectură:

